

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
іноземних мов

Світлана ВІРОТЧЕНКО

Робоча програма навчальної дисципліни

Спецкурс

Основи аудіовізуального перекладу

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
освітня програма	Французька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (китайська та англійська мови), Переклад (іспанська та англійська мови), Переклад (арабська та англійська мови), Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова
спеціалізація	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька, 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша - китайська, 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська, 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша - арабська, 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька, 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська
вид дисципліни	<u>за вибором</u>
факультет	<u>іноземних мов</u>

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету іноземних мов

“29” серпня 2023 року, протокол № 7

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Лук'янова Тетяна Геннадіївна, к.ф.н., доцент, доцент кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.

Програму схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.

“28” серпня 2023 року, протокол № 1

Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Олександр РЕБРІЙ

Програму погоджено з гарантами освітніх (професійних/наукових) програм:

Англійська мова та література
і переклад та друга іноземна мова

Людмила СОЛОЩУК

Французька мова та література
і переклад та англійська мова

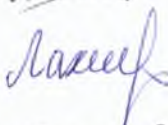
Марія БСЛЯВСЬКА

Німецька мова та література
і переклад та англійська мова

Олеся МАЛАЯ

Переклад (китайська та англійська мови)

Юлія ЛАХМОТОВА

Переклад (іспанська та англійська мови)

Діана ПЕСОЦЬКА

Переклад (арабська та англійська мови)

Олена НЕФЬОДОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов

“29” серпня 2023 року, протокол № 15

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Спецкурс” “Основи аудіовізуального перекладу”, складена відповідно до:

спеціальність 035 Філологія

освітня програма Французька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (китайська та англійська мови), Переклад (іспанська та англійська мови), Переклад (арабська та англійська мови), Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька, 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша - китайська, 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська, 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша - арабська, 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька, 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “ Основи аудіовізуального перекладу” є вдосконалення теоретичної та практичної бази, необхідної для успішного формування та подальшого розвитку навичок та умінь перекладацької діяльності та підготовка до самостійної роботи зі спеціалізованим матеріалом у галузі кіноперекладу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

– *формування наступних загальних компетентностей:*

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність спілкуватися іноземними мовами.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

– *формування наступних фахових компетентностей:*

- Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формах, у різних жанрово- стилевих різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів українською, англійською.
- Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз англомовних текстів різних стилів і жанрів.
- Здатність ефективно формувати свою комунікативну стратегію та передбачати можливий розвиток подій у ситуаціях міжкультурного спілкування, користуватися різноманітними тактичними прийомами комунікації з урахуванням міжкультурної компетентності – знань звичаїв, традицій іншої культури, що забезпечує успішне спілкування між комунікантами і досягнення запланованого прагматичного ефекту.

1.3. Кількість кредитів:
Денна форма навчання: 6

1.4. Загальна кількість годин:
Денна форма навчання: 180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
Дисципліна за вибором
Рік підготовки
4-й
Семестр
7-й
Лекції
20 год.
Практичні, семінарські заняття
40 год.
Лабораторні заняття
–
Самостійна робота
120 год.
Індивідуальні завдання
Не передбачено

1.6. Заплановані програмні результати навчання

- Використовувати українську та іноземні мови в усному та письмовому професійному спілкуванні, а також для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
- Характеризувати діалектні та соціальні різновиди англійської мови та другої іноземної мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.
- Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів українською та англійською мовою, а також другою іноземною мовою, що вивчається.
- Мати навички розв'язання складних проблем у професійній діяльності в галузі германської філології та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Основні положення “ Основи аудіовізуального перекладу ”

Тема 1. Становлення кінематографу. Здобутки українського кінематографу: від становлення до сучасності. Ознайомитись з поняттями аудіовізуального перекладу, кінотексту, кінодіалогу. Види аудіовізуального перекладу.

Тема 2. Основні та новітні форми АВП. Структура та етапи процесів субтитрування, дубляжу та закадрового перекладу. Переклад для дитячої та дорослої аудиторії. Теорія культурного перенесення. Особливості перекладу культурно-специфічних одиниць. Лексико-граматичні та стилістичні особливості кіноперекладу.

Тема 3. Особливості адаптації аудіовізуальної продукції для людей з порушеннями слуху та зору. Базові поняття локалізації та оцінки якості перекладу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
7 семестр (денна форма навчання). Розділ 1						
Тема 1.	65	10	15			40
Тема 2.	60	5	15			40
Тема 3.	55	5	10			40
Усього годин за 7-й семестр	180	20	40			120
<i>Усього годин за навчальний рік</i>	180	20	40			120

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навчання
Тема 1	Становлення кінематографу. З АВП. Основні та новітні форми АВП. Мова кіно. Кінопереклад як вид художнього перекладу. Типи перекладу за Романом Якобсоном.	10
Тема 2	Особливості адаптації кінотекстів. Структура та етапи процесів субтитрування, дубляжу та закадрового перекладу. Переклад для дитячої та дорослої аудиторії. Теорія культурного перенесення. Особливості перекладу культурно-специфічних одиниць. Лексико-граматичні та стилістичні особливості кіноперекладу	5
Тема 3	Особливості адаптації аудіовізуальної продукції для людей з порушеннями слуху та зору. Базові поняття локалізації та оцінки якості перекладу.	5
Усього годин		20

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Тема 1	<i>Тема 1.</i> Предмет, мета та базові поняття порівняльної лексикології, граматики та стилістики англійської та української мов. Базові поняття ономасіології, семасіології. Етимології.	15
Тема 2	<i>Тема 2.</i> Загальна характеристика граматичної будови мови. Загальні принципи граматичного аналізу мови. Морфологія.	15
Тема 3	<i>Тема 3.</i> Основні поняття стилістики. Стилї і форми мови. Стилїстичні засоби української та англійської мов.	10
Усього годин		40

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
		денна форма навчання	
Розділ 1	Здобутки українського кінематографу: від становлення до сучасності. Ознайомитись з поняттями аудіовізуального перекладу, кінотексту, кінодіалогу.	40	Винесено на підсумковий контроль
	Види аудіовізуального перекладу. Дослідити питання концепції культурного переносу.	40	Винесено на підсумковий контроль
	Переклад для осіб з порушеннями зору та слуху. Особливості локалізації та оцінки якості перекладу	40	Винесено на підсумковий контроль
	Разом:	120	

7. Індивідуальні завдання

Програмою не передбачаються.

8. Методи навчання

I. Ініціальні (викладач – студент):

1. Словесно-аудіальні (лекція, розповідь, бесіда), у тому числі – інтерактивні (опитування, дискусія, обговорення, пояснення)
2. Наочно-візуальні (демонстрація).

II. Респонсивні (студент – викладач):

1. Теоретичні: робота з першоджерелами, підручниками, інтернет-матеріалами, пошук необхідної інформації.
2. Практичні: вправління, самоконтроль.

9. Методи контролю

- демонстрація нового іншомовного матеріалу та способів оперування ним
- пояснення викладача
- організація самостійного пошуку студентів
- управління навчальною діяльністю
- реалізація контролю за успішністю студентів
- залік

10. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залікова робота	Сума
Теми 1-3	КР, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
60	-	–	60	40	100

Бали за залікову роботу	Бали за роботу в семестрі	Сума балів
40 балів	60 балів	100

Розділ 1. “Основи англо-українського кіноперекладу”

Залік проходить у формі:

- письмового перекладу субтитрів у спеціальній програмі (два переклади - 20 балів):
  - переклад українською мовою субтитрів у спеціальній програмі,
  - створення субтитрів та адаптація тексту для осіб з порушеннями слуху у спеціальній програмі;
- формалізованого тесту за принципом множинного вибору (20 балів).

Критерії оцінювання перекладу субтитрів:

(письмові переклади - максимальна кількість балів – 20: 10 балів - вміння працювати у спеціальній програмі для створення субтитрів; 5 балів – за дотримання стандартів субтитрування, 5 балів - переклад (по 5 балів за кожний переклад)

Робота в спеціальній програмі для створення субтитрів (10 балів):

Вимоги дотримано :
Повністю – 10 балів
Частково – 5 балів
Не дотримано – 0 балів

За дотримання стандартів субтитрування (5 балів):

Стандарти субтитрування дотримано :
Повністю – 5 балів
Частково – 2,5 балів
Не дотримано – 0 балів

Переклад

Змістова помилка – 1 штрафний бал;

Інші помилки (лексико-граматичні) – 0,1 штрафного балу

0 – 1,5 штрафних бали	5 б
1,6 – 2,5 штрафних бали	4 б
2,6 – 3,5 штрафних бали	3 б
3,6 – 5,0 штрафних бали	2 б
5,1 – 6,0 штрафних бали	1 б
більше 6,0 штрафних бали	0 б

Критерії оцінювання формалізованого тесту на множинний вибір:

(письмовий тест, 20 питань, максимальна кількість балів – 20)

Кількість правильних відповідей	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Бали	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Кількість правильних відповідей	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Бали	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Протягом семестру проводиться робота на засвоєння знань у вигляді (загалом - 60 балів):

Тесту на множинний вибір – 20 питань (1 питання - 1 бал);

Переклад субтитрів українською мовою в спеціальній програмі (10 балів)

Створення субтитрів у спеціальній програмі (переклад з англійської українською) (10 балів)

Створення аудіоопису (адаптація) для осіб з вадами зору (10 балів)

Виконання завдань у посібнику (10 балів).

Для отримання заліку необхідно виконати всі поточні роботи та отримати за них мінімум 30 балів, виконати всі залікові роботи та отримати за них мінімум 20 балів.

Загальна шкала оцінювання за два розділи:

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

11. Рекомендована література

Розділ 1

Основна література

Лукьянова Т. Г. Основи англо-українського кіноперекладу : навчальний посібник для студентів 4 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» денної форми навчання факультету іноземних мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 104 с.

Допоміжна

1. Лукьянова Т.Г. Англomовний переклад-посередник як проміжний переклад між хорватською та українською мовою *Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2016)*: : матеріали III Міжнародної наукової конференції, 18-19 березня 2016 р. Івано-Франківськ: ОО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, 2016. С. 377–393.
2. Лукьянова Т.Г. Переклад-посередник та його роль у кіноперекладі. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*, 2016. Вип. 83. С. 183-188.
3. Лукьянова Т.Г. Візуальна мова ілюстрації як засіб комунікації (на матеріалі англійської та української мов). *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. Вип. 86. С. 32–40.
4. Лукьянова Т.Г. Трансадаптація англomовних та україномовних аудіовізуальних текстів для осіб з вадами зору та слуху. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. Вип. 85. С. 47–51.
5. Лук'янова Т.Г. Вербалізація емоційних станів в мультимодальному тексті: інтерсеміотичний переклад (на матеріалі англійської та української мов). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. Вип. 88. С. 105–111.
6. Лук'янова Т. Г., Матійко К. Переклад комічного в кінофільмах Веса Андерсона (на матеріалі англійської та української мов). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. Вип. 91. С. 116–123.
7. Лук'янова Т. Г. Мультимодальне конструювання емоцій: інтерсеміотичний переклад (на матеріалі англійської та української мов). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Германістики та міжкультурна комунікація»*, Вип. 2. 2020. С. 122-128.

8. Лук'янова Т. Г. Переклад та адаптація аудіовізуальних текстів для осіб з порушеннями зору та слуху. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Том 2. № 59. pp. 181–184.
9. Bazin, Andre. What is Cinema? Berkeley, Los Angeles, London : University of California Press. Vol. 2. 1972. 200 p.
10. Chaume, Frederic. The turn of audiovisual translation New audiences and new technologies. [Electronic resource]. Access: https://www.researchgate.net/publication/262946400_The_turn_of_audiovisual_translation_New_audiences_and_new_technologies
11. Cronin, Michael. Translation Goes to the Movies. London, New York : Routledge Taylor & Francis Group, 2009. 145 p.
12. Lukianova T., Ichenko A. Intersemiotic Translation: Meaning-Making in Film and Musical Art. *Cognition, communication, discourse*. 2019, : <http://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/home>. № 19. С. 78–95.
13. Topics in Audiovisual Translation / Edited by Pilar Orero. Amsterdam, Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2004. Vol. 56. 225 p.
14. The Didactics of Audiovisual Translation / Ed. by Díaz Cintas, Jorge. Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2008. 281 p.